

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2020/21:AU4

ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I skrivelsen informerar regeringen riksdagen om Internationella arbetsorganisationens (ILO) hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv och om tillhörande resolution om hundraårsdeklarationen för framtidens arbetsliv.

Utskottet välkomnar deklarationen och vill särskilt framhålla det positiva i att den betonar vikten av jämställdhetsperspektivet, omställningsförmågan och den sociala dialogen och trepartismen för att möta framtidens utmaningar i arbetslivet.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Skrivelse 2019/20:202 ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden.....	5
ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv	5
Särskilt yttrande	8
ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv (V)	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Skrivelsen.....	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv

Riksdagen lägger skrivelse 2019/20:202 till handlingarna.

Stockholm den 15 oktober 2020

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anna Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Johansson (S), Gulan Avci (L), Mats Green (M), Patrik Björck (S), Magnus Persson (SD), Helén Pettersson (S), Martin Ådahl (C), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Ebba Hermansson (SD), Johan Andersson (S), Sofia Damm (KD), Leila Ali-Elmi (MP), Malin Danielsson (L), Malin Höglund (M), Marianne Pettersson (S), Ciczie Weidby (V) och Ludvig Aspling (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2019/20:202 ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv. Det har inte väckts några motioner med anledning av skrivelsen.

Genom skrivelsen informerar regeringen riksdagen om ILO:s hundraårsdeklaration om framtidens arbetsliv och om tillhörande resolution om hundraårsdeklarationen om framtidens arbete.

Utskottets överväganden

ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Jämför det särskilda yttrandet (V).

ILO:s deklARATION

År 2015 lanserade Internationella arbetsorganisationen (ILO) ett initiativ om framtidens arbetsliv för att belysa utmaningarna för framtidens arbetsliv och rusta ILO för att hantera dessa i och med att organisationen 2019 skulle ta klivet in i sitt andra århundrade. Som en del av initiativet lanserades 2017 Globala kommissionen om framtidens arbetsliv för att generera idéer och lösningar kring de arbetsrelaterade förändringarna. Kommissionen lämnade en rapport om framtidens arbetsliv till ILO i januari 2019. Rapporten har fungerat som underlag inför arbetet med en hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv. Vid Internationella arbetskonferensens 108:e möte antogs den 21 juni 2019 en hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv. Deklarationen antogs enhälligt och utan omröstning.

I deklARATIONEN presenteras 17 punkter för hur ILO framöver bör inrikta sitt arbete för att bidra till en rättvis övergång till framtidens arbetsliv och därmed en rättvis och hållbar framtid. Det handlar bl.a. om vikten av att verka för livslångt lärande för alla arbetstagare och att ta vara på möjligheterna till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor. ILO ska också ägna uppmärksamhet åt att främja övergången från informell till formell ekonomi samt fortsätta att prioritera arbetet med att eliminera barn- och tvångsarbete. Deklarationen understryker även den centrala roll som den sociala dialogen har för sammanhållningen, inte bara på arbetsmarknaden utan för samhället i stort. Säkra och sunda arbetsvillkor nämns också som en grundläggande förutsättning för anständigt arbete.

Alla medlemsstater uppmanas i deklARATIONEN att, både individuellt och tillsammans, och på grundval av trepartism och dialog mellan arbetsmarknadens parter, arbeta för att

- stärka alla människors kapacitet att dra nytta av möjligheterna i ett föränderligt arbetsliv
- stärka arbetslivets institutioner och säkra ett arbetsrättsligt skydd
- främja en inkluderande ekonomisk utveckling och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor.

I deklarationen uppmanas vidare alla medlemsstater att arbeta för ratifikation och genomförande av ILO:s kärnkonventioner samt ratifikation av andra ILO-standarder.

Samtidigt som Internationella arbetskonferensen antog hundraårsdeklarationen för framtidens arbetsliv antogs också en medföljande resolution (resolutionen om hundraårsdeklarationen för framtidens arbetsliv). Resolutionen fokuserar på hur ILO ska stärka arbetet med genomförandet av hundraårsdeklarationen.

Deklarationen och resolutionen är icke-bindande dokument med syfte att ange principer och riktlinjer för hur ILO:s stadgeenliga mål på området ska genomföras.

Skrivelsen

Regeringen välkomnar i skrivelse 2019/20:202 den politiska viljeyttring från ILO:s medlemmar som hundraårsdeklarationen för framtidens arbetsliv utgör. Regeringen anser att det går att påverka hur framtidens arbetsliv ska se ut. För att forma ett rättvist, inkluderande och tryggt modernt arbetsliv krävs utöver ambitiös nationell politik också globalt samarbete och engagemang. Vidare anser regeringen att de allvarliga konsekvenser vi hittills sett av covid-19-pandemin i världen bekräftar vikten av att fortsätta det multilaterala samarbetet om sysselsättningsfrågorna.

Regeringen lyfter att den trepartsmechanism där regeringar, arbetsgivare och arbetstagarer fastställer rättigheter och skyddsregler på arbetsmarknaden kan medverka till att minska intressekonflikter mellan parterna och på sikt bidra till stabilitet och demokratisk utveckling i världen. Regeringen menar att det därför är positivt att deklarationen lyfter trepartismen som viktig för samhällets övergripande sammanhållning och välfungerande och produktiva ekonomier.

Regeringen pekar också på att omställningsförmågan är central i hanteringen av de utmaningar som uppstår när arbetslivet förändras. Det är därför positivt, menar regeringen, att hundraårsdeklarationen lägger stor vikt vid omställningsförmåga och lyfter fram denna förmåga som en viktig del för att möta framtidens utmaningar i arbetslivet. Omställning inbegriper enligt regeringen förebyggande åtgärder, livslångt lärande och vidmakthållande av institutioner som kan främja individers möjligheter att byta jobb. Även den gröna omställningen, dvs. hur arbetslivet ska anpassas efter klimatutmaningarna, är viktig att beakta, skriver regeringen. Att ILO framöver i större utsträckning ska fokusera på omställningsfrågan är välkommet.

Regeringen välkomnar vidare betoningen av jämställdhetsperspektivet i hundraårsdeklarationen. Regeringen menar att det är viktigt att öka ansträngningarna för att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet inklusive jämställda löner och en jämn fördelning mellan kvinnor och män när det gäller det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

Skrivningarna i deklarationen om arbetsvillkor kan enligt regeringen bidra till att höja statusen för arbetsmiljöfrågorna och därmed bidra till att stärka arbetstagarnas rättigheter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det inte väckts någon motion med anledning av skrivelsen. Liksom regeringen välkomnar utskottet den politiska viljeyttring från ILO:s medlemmar som hundraårsdeklarationen för framtidens arbetsliv utgör, och även utskottet ser att de allvarliga konsekvenserna av covid-19-pandemin i världen bekräftar vikten av att fortsätta det multilaterala samarbetet om sysselsättningsfrågorna.

Utskottet vill särskilt framhålla det positiva i att deklarationen betonar vikten av jämställdhetsperspektivet, omställningsförmågan och den sociala dialogen och trepartismen för att möta framtidens utmaningar i arbetslivet. Utskottet gör inte heller i övrigt någon annan bedömning än regeringen när det gäller ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv och den tillhörande resolutionen.

Utskottet föreslår med det som anförts ovan att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Särskilt yttrande

ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv (V)

Cicie Weidby (V) anför:

Jag anser att ILO:s hundraårsdeklaration inte i tillräcklig utsträckning lyfter fram de utmaningar som riskerar att försämra arbetstagarnas trygghet på framtidens arbetsmarknad, som utvecklingen av plattformsekonomin och marknadsliberala reformer. För att kunna forma ett rättvist, inkluderande och tryggt modernt arbetsliv behöver dessa utmaningar lyftas fram och angripas på ett tydligare sätt. Detta är ett ansvar som regeringen måste ta inom ramen för ILO-samarbetet.

Deklarationen är dock en viktig politisk viljeyttring för hur framtidens arbetsliv bör se ut och är ett steg i rätt riktning för att möta framtidens utmaningar. Därför har jag valt att välkomna deklARATIONEN och ställa mig bakom regeringens bedömning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2019/20:202 ILO:s hundraårsdeklaration för framtidens arbetsliv.